

Anna Grzenkowicz

Dostosowanie wymagań katechetycznych dla uczniów z
zespołem nadpobudliwości ADHD
z podziałem na etapy edukacyjne.

Warszawskie Seminarium Teologiczne

Warszawa 2012

1. Uczniowie z ADHD

Dzieci z zespołem nadpobudliwości psychoruchowej ADHD charakteryzują się specyficznymi trudnościami w nauce, które wynikają z ich kłopotów z koncentracją, z podzielnością uwagi oraz nadmierną ruchliwością. Ich umysłowy rozwój jest prawidłowy, lecz w związku z ich zaburzeniami wymagają szczególnej uwagi i dostosowania wymagań edukacyjnych do ich indywidualnych możliwości. Mimo to należy włączać dzieci z ADHD do klas ogólnodostępnych i integracyjnych, aby pomóc im adaptować się w środowisku rówieśniczym i przygotowywać do samodzielnego, dorosłego życia w społeczeństwie.

Wymogi dla tych uczniów powinny być dostosowane nie tylko wieku, rodzaju zaburzeń, lecz także do poziomu tych zaburzeń. Nauczyciel powinien rozpoznawać specyficzne zachowania dzieci, oraz ich emocje. Powinien również akceptować wady i trudne zachowania dziecka, okazywać wsparcie i większą uwagę w stosunku do pozostałych dzieci. Praca dziecka z ADHD powinna opierać się usystematyzowaniu wymagań i oczekiwań w oparciu o zasady: regularność, rutyna i repetycja. Praca w grupie powinna być elastyczna, umożliwiającą dodatkową aktywność i rozładowanie emocji. Dodatkowo należy udzielić pomocy dziecku przy włączaniu go do grupy rówieśniczej, aby znalazło tam swoje miejsce i nie było odrzucane przez inne dzieci.

W pracy z uczniem z ADHD ważne jest także odpowiednie dostosowanie środowiska zewnętrznego, aby panował tam porządek i ograniczony dostęp bodźców, a także współpraca z rodzicami dziecka.

2. Szkoła podstawowa

Wymagania od dziecka z ADHD należy dostosowywać pod względem formy jak i treści. Kryteria ocen nie mogą jednak schodzić poniżej normy programowej. Konieczne jest stosowanie metod ułatwiających dziecku przyswajanie materiału. Tak więc wymagania, co do formy mogą obejmować przerabianie niewielkich partii materiału, o mniejszym lub większym stopniu trudności w zależności od zdolności skupienia uwagi dziecka, pozostawienie więcej czasu na utrwalanie przyswojonych wiadomości, udzielanie poleceń w prostej formie, częste odwoływanie się do konkretnego przykładu, unikanie pytań problemowych i przekrojowych, wolniejsze tempo pracy, w miarę możliwości indywidualne instruowanie dziecka, zadawanie tyle materiału do domu, ile dziecko jest w stanie wykonać.

Ocenianie powinno odbywać się w ramach norm obowiązujących przy jednoczesnej ocenie własnego wkładu pracy dziecka. Co do zachowania dziecka, należy pamiętać o jego trudnościach w wyrażaniu emocji i odreagowaniu stresu. Biorąc to pod uwagę należy obiektywnie oceniać stosunek dziecka do jego rówieśników, odzwierciedlanie wiary i postawy chrześcijańskiej oraz poszanowanie godności drugiego człowieka. Należy pomóc dziecku w odnajdywaniu sposobów na właściwe wyrażanie emocji i wyładowywaniu agresji. Ponadto należy odpowiednio dostosować stanowisko dziecka, by mogło być jak najbliżej nauczyciela i podlegać stałej obserwacji.

3. Gimnazjum

Na poziomie gimnazjum uczeń nabywa szerszej wiedzy i umiejętności związanej z wiarą chrześcijańską oraz z samodzielnym rozwijaniem wiary. Uczeń, mimo swoich trudności powinien zwiększać zdolność uczenia się, samodzielnego i abstrakcyjnego myślenia, poszukiwania wiedzy i doskonalenia się, komunikowania i współpracy w grupie. Nauczyciel może wymagać od ucznia z ADHD znajomości Jezusa Chrystusa i Jego dzieła zbawczego, odpowiedniego podejścia do wartości chrześcijańskich i prezentowania ich w mniejszym lub większym stopniu poprzez postawę.

Wymagana powinna być wiedza z zakresu programu edukacyjnego z dostosowaniem formy i treści do indywidualnych możliwości dziecka. Również odpowiednie zachowanie i koncentracja uwagi powinny być już w większym stopniu egzekwowane przez nauczyciela i rozwijane przez ucznia stosownie do wieku. Uczeń powinien nabywać umiejętności w zakresie relacji społecznych, aktywnego uczestnictwa we wspólnocie oraz nawiązywania głębszych relacji z rówieśnikami.

4. Szkoły ponadgimnazjalne

Uczeń z ADHD na tym etapie nauczania powinien prezentować świadomą wiarę i postawę chrześcijańską. Jego zachowanie powinno podlegać samodyscyplinie oraz odpowiedniemu korygowaniu przez nauczyciela. Wskazane jest, by uczeń skrupulatnie wykonywał polecenia nauczyciela, wzmacniane przez ewentualne powtórzenia. Uwaga ucznia powinna być skupiona na zadaniach do wykonania, oraz na ogólnym celu nauczania katechetycznego, którym jest wzrost w wierze i dojrzałości chrześcijańskiej. Uczeń powinien mieć świadomość słuszności swych wyborów i swojego stanowiska wobec świata i wszelkiego zła. Nauka treści programowych i żądanie odpowiednich zachowań powinny iść w parze z pozytywnymi wzmocnieniami i afirmacją nauczyciela wobec ucznia, pomocy koleżeńskiej i współodpowiedzialności grupy w stosunku do ucznia z ADHD. Ponadto uczeń powinien samodzielnie odkrywać prawdy wiary, wgłębiać się w

treści zawarte w Słowie Bożym uczestnicząc aktywnie w lekcjach oraz rozumieć potrzebę egzekwowania posiadanej przez niego wiedzy. Uczeń powinien podlegać ogólnym kryteriom wymogów i ocen przy uwzględnieniu stopnia jego zaburzeń oraz postawy, chęci i wkładu własnego, które przedstawia swoją osobą.

Źródła:

Bednarz E., *Podstawa programowa nauczania religii zielonoświątkowej*. [Online], 2009 [dostęp: 10 czerwca 2012], <http://www.katechetyka.pl/Dydaktyka/Podstawa-Programowa-nauczania-biblijnego/Podstawa-programowa>

Bednarz E., *Program nauczania biblijnego dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych. TK/PR 6 Lic/2004*. [Online], [dostęp: 11 czerwca 2012], <http://www.katechetyka.pl/Dydaktyka/Programy-nauczania-biblijnego/Program-nauczania-biblijnego-w-szkolach-ponadgimnazjalnych>

Jak organizować edukację uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi? Przewodnik., Ministerstwo Edukacji Narodowej, Warszawa 2010

Arkuszewska E., Leśniewska K., *Dostosowanie wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia*. [Online], [dostęp: 10 czerwca 2012], <http://www.sp14zabrze.debacom.pl>